Pomoc materialna dla studentów i doktorantów w Ustawie 2.0 a autonomia uczelni wyższych

Uczelnia, w ramach swojej autonomii, ma prawo do przyjęcia określonej wykładni prawa w zakresie stosowania przepisów Ustawy 2.0 i przyznawania świadczeń dla studentów.

Nadzór i ocena działalności uczelni wyższej zakresie przyznawania świadczeń dla studentów

II SA/Wa 1459/13

...Zatem w sytuacji wniesienia skargi na decyzję dotyczącą odmowy przyznania stypendium, którego zasady przyznawania określa regulamin, sąd administracyjny uprawniony jest do kontroli jego zgodności z prawem powszechnie obowiązującym, a w szczególności Konstytucją i ustawami....

Raport NIK: Nr ewid. 67/2007/P/06/073/KNO

W 26 skontrolowanych uczelniach (63,3%) niektóre uregulowania zawarte w regulaminach pomocy materialnej dla studentów, były sprzeczne z przepisami zawartymi w ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym. Naruszało to prawa studentów, pozbawiając ich uprawnień do uzyskania stypendium.

Sankcje dla uczelni w zakresie środków funduszu stypendialnego wydatkowanych niezgodnie z przeznaczeniem

Art. 412 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Środki funduszu stypendialnego wydatkowane niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem art. 91 ust. 3 lub art. 414 ust. 3 podlegają zwrotowi do funduszu ze środków finansowych uczelni innych niż pochodzące z subwencji lub dotacji z budżetu państwa.

Art. 419 [Obsługa bankowa rachunków funduszy]

1. BGK prowadzi obsługę bankową rachunków funduszy, o których mowa w art. 409 ust. 1.

2. Koszty obsługi bankowej, o której mowa w ust. 1, w zakresie bieżącego utrzymania rachunku oraz dokonywanych płatności, są pokrywane przez ministra ze środków finansowych, o których mowa w art. 365 pkt 3 i 6.

3. Uczelnia mająca siedzibę poza miejscowością, w której BGK prowadzi obsługę kasową, może korzystać, po uzgodnieniu z BGK, z zastępczej obsługi kasowej w oddziale innego banku.

4. BGK informuje ministra:

1) w terminie do dnia 15 stycznia danego roku o stanie środków finansowych zgromadzonych na koniec roku poprzedniego na rachunkach: a)

funduszy stypendialnych w części pochodzącej ze środków finansowych, o których mowa w art. 365 pkt 3, oraz środków finansowych na stypendia, o których mowa w art. 365 pkt 8, oraz

b) funduszy wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków finansowych, o których mowa w art. 365 pkt 6;

2) na jego wniosek w terminie 14 dni - o stanie środków finansowych zgromadzonych na rachunkach, o których mowa w pkt 1.

Przyczyny nienależnie wypłaconych świadczeń

- Pomyłka studenta
- Pomyłka organu przyznającego świadczenie
- Pomyłka organu wydającego zaświadczenie o dochodach i innych okolicznościach niezbędnych do przyznania świadczenia
- Usterka techniczna systemu informatycznego
- Błędy systemu doręczeń
- Różna wykładania przepisów prawa

Konstrukcja ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie świadczeń dla studentów

Art. 86 – art. 95, art. 414

Rodzaje i kryteria przyznawania świadczeń

Art 365, art. 412

Sposób finansowania świadczeń

Art. 412 ust. 3 , art. 419

Sankcje dla uczelni i mechanizmy kontrolne

Konstrukcja ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie świadczeń rodzinnych

Rozdział I – VI

Rodzaje i kryteria przyznawania świadczeń

Rozdział VII

Sposób finansowania świadczeń

Rozdział XIX

Egzekucja bezpodstawnie pobranych świadczeń

Ustawa o systemie oświaty.

Art. 90o [Świadczenia nienależnie pobrane]

…

5. Należności z tytułu nienależnie pobranego stypendium szkolnego podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

…

Podstawa konstytucyjna

Art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.

art. 179 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym

5. Miesięczną wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne ustala się na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych…..

Wyrok II Sa Wa 671/14

…ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym określa przesłanki ustalania dochodu na osobę w rodzinie studenta, uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne poprzez odesłanie do stosowania zasad określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Trzeba przez to rozumieć, że odesłanie to dotyczy w szczególności takich pojęć, jak pojęcie dochodu, dochody rodziny, dochodu członka rodziny, rodziny, a także osoby samotnie wychowującej dziecko, ***nie zaś zasad przyznawania stypendium****.*

II Sa/Wa 1226/16

Nadto w orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się, że **obowiązek zwrotu świadczenia może zostać orzeczony dopiero, gdy określone świadczenie uznane zostało na podstawie decyzji administracyjnej za nienależnie pobrane**. Zatem dopiero wejście do obrotu prawnego decyzji uznającej dane świadczenie za nienależnie pobrane, daje podstawę do procedowania w przedmiocie zwrotu tego świadczenia. **Zważyć też należy, że w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym brak jest podstawy prawnej do wydania decyzji administracyjnej w tym trybie**.

II Sa/Wa 1226/16 – cd.

Zwrot świadczeń o charakterze publicznoprawnym musi znajdować umocowanie w ustawie i wydawanych na podstawie ustawy w celu jej wykonania przepisach wykonawczych. Inaczej mówiąc o obowiązkach obywateli mogą decydować wyłącznie przepisy ustawowe, tj. przepisy zawarte w aktach o randze ustawy lub w aktach wydanych na podstawie i w granicach upoważnienia ustawowego. **Za takie nie można przyjąć powołanych w decyzji przepisów załączonego do akt administracyjnych Regulaminu ustalania wysokości i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów**

Art. 410 § 1 Kodeksu cywilnego (w skrócie: K.c.) kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Art. 409 K.c., obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją, powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Odmienna interpretacja przepisów prawa może powodować konsekwencje finansowe dla uczelni.